

is given, taking into account the incorporation of its staff potential, the capacity of the management functions, the institutional environment and the management infrastructure of the enterprise; Practical recommendations on its development are offered.

Key words: management potential, personnel, maritime industry, personnel potential, personal potential.

Библиографический список использованной литературы

1. Кунц Г. Управление. Системный и ситуационный анализ управленческих функций [Текст]: Г. Кунц, О'Доннел; пер. с англ.: в 2 т. – М.: Прогресс, 1981.
2. Лифшиц А.С. Концепция развития потенциала управленческого персонала промышленных предприятий [Текст] / А.С. Лифшиц. – М.: Наука, 2003.
3. Лютенс Ф. Организационное поведение [Текст]: пер. с англ. / Ф. Лютенс. – М.: ИНФРА-М, 1999.
4. Єрохіна Т. В. Управлінський потенціал: сутність та роль в управлінні підприємством [Електронний ресурс] / Т. В. Єрохіна, Т. Г. Копайгородська; Одеська національна академія харчових технологій. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/32_DWS_2008/Economics/36919.doc.htm
5. Ткач В. С. Формування та розвиток управлінського потенціалу на малому підприємстві [Електронний ресурс] / В. С. Ткач; Центр з перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємництва; Східноукраїнський національний університет ім. В. Даля. – Луганськ, 2008. – Режим доступу: newline.lg.ua/.../182-tkach-vs-formuvannya-ta-rozvitok-upravlinsko...
6. Шегда А. В. Менеджмент: підручник / А. В. Шегда. – К.: Знання, 2004. – 687 с.
7. Акулов М. Г. Економіка праці і соціально-трудова відносини : навч. посіб. / М. Г. Акулов, А. В. Драбаніч, Т. В. Євась. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 328 с.

УДК 658:339.56

Дикий О.В.

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

Вступ. З огляду на останні політичні події в Україні, експортний та імпорتنний потенціал потребує детального аналізу та виявлення шляхів подальшого розвитку зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД) України. Необхідність інтеграції України в світове господарство усвідомлюють всі учасники політичного і економічного процесів в країні. Надзвичайно складною справою є її реалізація, яка потребує спеціальних наукових досліджень, розроблення тактики і стратегії входження в світові фінансові структури. Сучасні тенденції світового розвитку ставлять перед Україною нові проблеми, що потребують від неї активної участі у їх вирішенні, тому актуальність дослідження даної тематики в сучасних умовах глобалізації цілком очевидна.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням даної теми займалися такі вчені як Янковський Е.А., Островський Л.Е., Казанцев С.К., Кравченко В.А., Кравцова В.В, Чувпило О.О., Новицький В.Е. та інші. Комплексному теоретично-практичному дослідженню питань зовнішньоекономічних відносин в умовах ринкових трансформацій присвятили свої праці такі українські та зарубіжні вчені: І. В. Багрова, Ю. Г. Козак, В. В. Козик, О.А. Кириченко, О. П. Кіреєв, Д. Г. Лук'яненко, Ю. В. Макогон, Ф. Р. Рутта ітн.

Однак, незважаючи на наявність значної кількості наукових праць, слід зазначити про недостатнє висвітлення питань вивчення проблем зовнішньоекономічної діяльності України за останні роки, враховуючи сучасні інтеграційні процеси, що зумовлює

актуальність та необхідність даного дослідження.

Метою даної статті є проведення аналізу сучасного стану зовнішньоекономічної діяльності України.

Виклад основного матеріалу. На сучасному етапі формування світової економіки активізуються інтеграційні процеси, підсилюється їхня глобалізація, посилюється конкуренція по всіх аспектах ринкових відносин, збільшується зовнішньоекономічний оборот, динамічно міняється структура ВВП, знижується стабільність національної валюти.

Нами проаналізовано зовнішньоторговельний баланс України у I кварталі 2017 року. Для аналізу використано усі регіони України, крім тимчасово окупованої території АРК і м.Севастополя, а також частини зони проведення антитерористичної операції (табл.1).

Таблиця 1

Зовнішньоторговельний баланс України у I кварталі 2017 року
(млн.дол. США)

	Експорт		Імпорт		Сальдо	
	I квартал 2016	I квартал 2017	I квартал 2016	I квартал 2017	I квартал 2016	I квартал 2017
Усього (товари і послуги)¹	9721,5	12444,9	9864,0	12338,7	-142,5	106,2
Країни СНД	1902,0	2408,8	1849,3	2535,8	52,7	-127,0
Інші країни світу	7819,5	10036,1	8014,7	9802,9	-195,2	233,2
у т.ч. країни ЄС	3744,3	4525,7	4376,8	5146,5	-632,5	-620,8
Товари	7716,9	10372,8	8724,9	11109,3	-1008,0	-736,5
Країни СНД	1075,5	1521,2	1718,0	2403,1	-642,5	-881,9
Інші країни світу	6641,4	8851,6	7006,9	8706,2	-365,5	145,4
у т.ч. країни ЄС	3196,2	3978,5	3872,8	4617,5	-676,6	-639,0
Послуги	2248,3	2404,6	1140,4	1230,5	1107,9	1174,1
Країни СНД	828,0	889,6	132,2	132,7	695,8	756,9
Інші країни світу	1420,3	1515,0	1008,2	1097,8	412,1	417,2
у т.ч. країни ЄС	707,1	725,3	504,3	529,8	202,8	195,5

Джерело: за матеріалами [4]

Для уникнення подвійного обліку загальні обсяги товарів та послуг розраховані за формулою: $\text{усього (товари і послуги)} = \text{товари} + \text{послуги} - \text{вартість послуг для переробки товарів з метою реалізації за кордоном}$, які у I кварталі 2017р. становили в експорті 332,5 млн.дол. США (у I кварталі 2016р. – 243,7 млн.дол.), в імпорті – 1,1 млн.дол. (у I кварталі 2016р. – 1,3 млн.дол.).

Так, обсяг експорту товарів та послуг України у I кварталі 2017р. становив 12444,9 млн.дол. США, імпорту – 12338,7 млн.дол. Порівняно із I кварталом 2016р. експорт збільшився на 28,0%, імпорт – на 25,1%. Позитивне сальдо зовнішньоторговельного балансу становило 106,2 млн.дол. (у I кварталі 2016р. негативне – 142,5 млн.дол.).

Результати оцінки зовнішньої торгівлі України товарами у I кварталі 2017 року свідчать про наступне: експорт товарів становив 10372,8 млн.дол. США, імпорт – 11109,3 млн.дол. Порівняно із I кварталом 2016р. експорт збільшився на 34,4% (на 2655,9млн.дол.), імпорт – на 27,3% (на 2384,4 млн.дол.). Негативне сальдо становило 736,5 млн.дол. (у I кварталі 2016р. також негативне – 1008,0 млн.дол.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 0,93 (у I кварталі 2016р. – 0,88) [1,3].

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 204 країн світу.

Темпи зростання (зниження) експорту товарів (у % до відповідного періоду

попереднього року, наростаючим підсумком) представлено на рис.1, а темпи зростання (зниження) імпорту товарів (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком) – на рис.2.

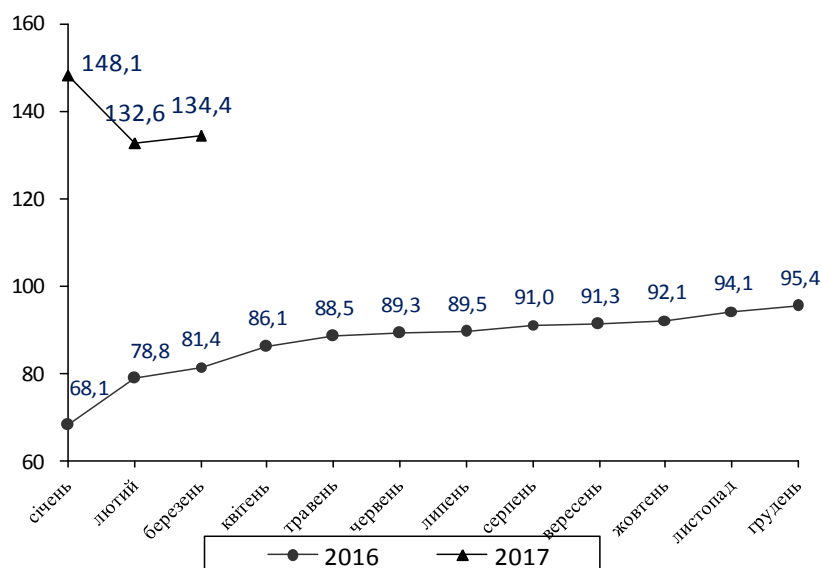

Рис.1. Темпи зростання (зниження) експорту товарів (у % до відпо відного періоду попереднього року, наростаючим підсумком)

Джерело: за матеріалами [4]

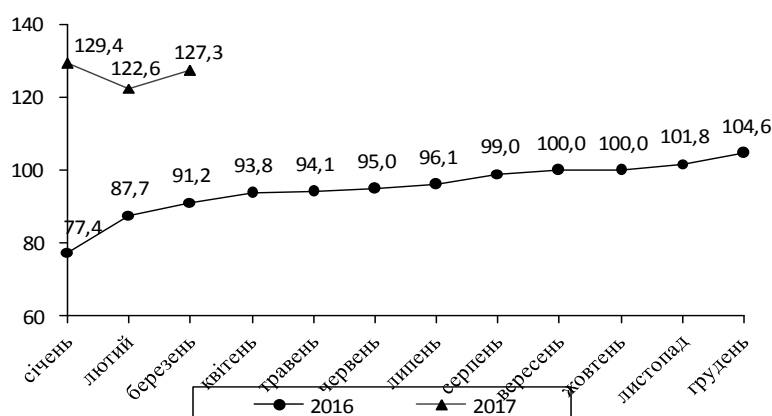

Рис.2. Темпи зростання (зниження) імпорту товарів (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком)

Джерело: за матеріалами [4]

Необхідно зважити на те, що облік товарів здійснюється на момент, коли вони ввозяться в межі або вивозяться за межі економічної території країни, а межі статистичної території країни співпадають з її економічною територією.

Статистична вартість розраховується шляхом перерахунку вартості товарів у долари США за курсом, установленим НБУ на день оформлення митних декларацій. Для товарів, які подаються за статистичними звітами, перерахунок вартості товарів у долари США здійснюється на основі середньомісячного та середньоквартального офіційних курсів валют, установлених НБУ.

Інформацію за результатами державного статистичного спостереження щодо зовнішньої торгівлі товарами формують органи державної статистики по Україні в цілому та регіонах, за географічною та товарною структурою [2].

Стосовно зовнішньої торгівлі України послугами, то у I кварталі 2017р. експорт послуг становив 2404,6 млн.дол. США, імпорт – 1230,5млн.дол. Порівняно з I кварталом 2016р. експорт збільшився на 7,0%(на156,3млн.дол.), імпорт – на 7,9% (на90,1 млн.дол.). Позитивне сальдо становило 1174,1млн.дол. (у I кварталі 2016р. позитивне – 1107,9 млн.дол.). Коефіцієнт покриття експортом імпорту склав 1,95 (у I кварталі 2016р. – 1,97).

Зовнішньоторговельні операції проводились із партнерами із 205 країн світу. Темпи зростання (зниження) експорту послуг поадано на рис.3, а імпорту послуг – на рис.3.

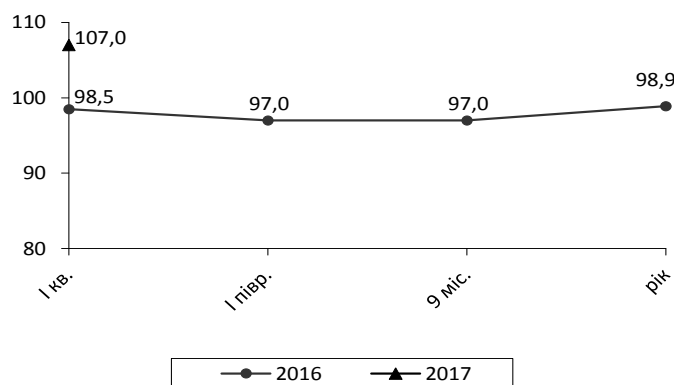

Рис.3. Темпи зростання (зниження) експорту послуг (у % до відповідного періоду попереднього року, з наростаючим підсумком)

Джерело: за матеріалами [4]

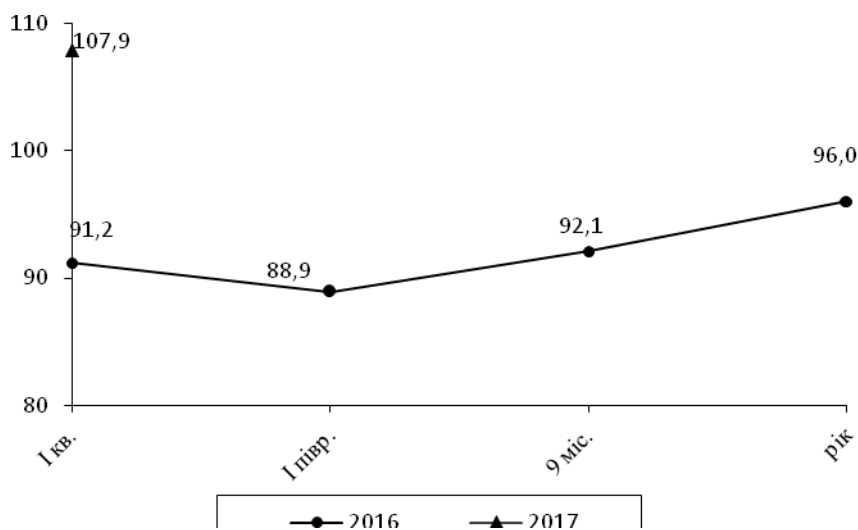

Рис.4. Темпи зростання (зниження) імпорту послуг (у % до відповідного періоду попереднього року, наростаючим підсумком)

Джерело: за матеріалами [4]

Нами проведено аналіз стану інвестицій зовнішньоекономічної діяльності України.

Пряма інвестиція (акціонерний капітал) – це категорія міжнародної інвестиційної діяльності, яка відображає прагнення інституційної одиниці-резидента однієї країни здійснювати контроль або істотний вплив на діяльність підприємства, що є резидентом іншої країни. Інвестиція є прямою, якщо капітал/право власності нерезидента складає не менше 10% вартості статутного капіталу підприємства-резидента або нерезидент має не менше 10% голосів в управлінні підприємства-резидента. До прямих інвестицій також

відносять інвестиції, що отримані на основі концесійних договорів і договорів про спільну інвестиційну діяльність [5].

Так, у 2016 році в економіку України іноземними інвесторами вкладено 4405,8млн.дол.США прямих інвестицій (акціонерного капіталу) проти 3763,7млн.дол. у2015році (рис.5). У 2016 році надходження прямих інвестицій здійснили інвестори 77 країн світу.

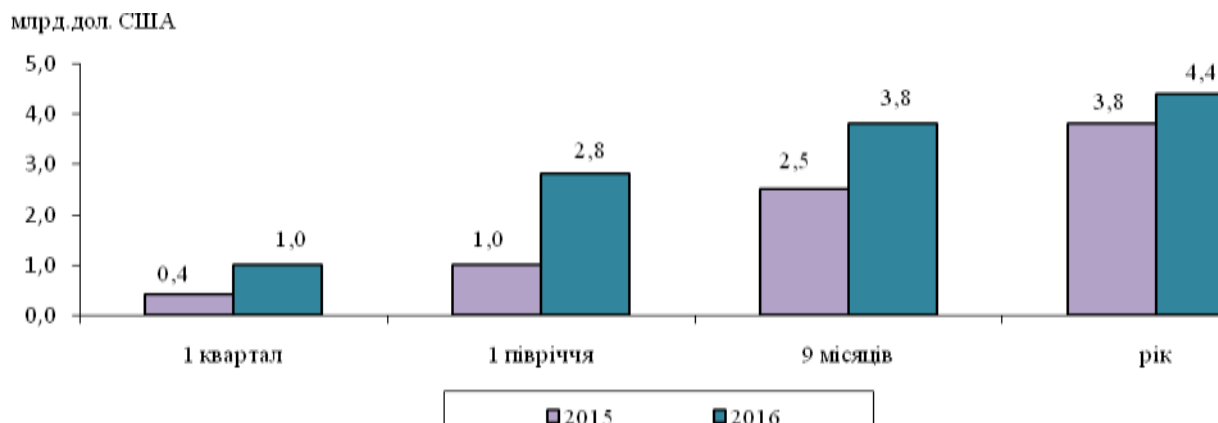

Рис.5. Надходження прямих інвестицій (акціонерного капіталу) в Україну у 2015-2016 р.р.(наростаючим підсумком з початку року)

Джерело: за матеріалами [4]

До основних країн-інвесторів, на які припадає майже 70% загального обсягу надходжень інвестицій, належать Російська Федерація– 1667,0млн.дол., Кіпр– 427,7млн.дол., ВеликаБританія – 403,9млн.дол., Нідерланди– 255,0 млн.дол. і Австрія – 249,9млн.дол.

Із країн ЄС в економіку України інвестовано 1972,0млн.дол., або майже 45% загального обсягу вкладень. Найвагоміші обсяги надходжень прямих інвестицій були спрямовані до установ та організацій, що здійснюють фінансову та страхову діяльність,– 2825,3млн.дол., підприємств оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів та мотоциклів – 524,9млн.дол. та промисловості – 475,2млн.дол. [4].

Обсяг прямих інвестицій (акціонерного капіталу), що здійснили підприємства-резиденти України в економіку країн світу у 2016 році, становив 20,7млн.дол. (у 2015р.– 27,9млн.дол.). У 2016 році українські підприємства здійснили вкладення прямих інвестицій до 15країн світу.

Найбільші обсяги прямих інвестицій з України були спрямовані до Кіпру– 7,5млн.дол., Віргінських Островів (Брит.)– 7,3млн.дол., Австрії та Російської Федерації – по 1,6млн.дол. До країн ЄС з України інвестовано 11,4млн.дол., або 55% загального обсягу вкладень.

Найбільші обсяги інвестицій були здійснені підприємствами промисловості – 8,4млн.дол., оптової та роздрібної торгівлі, ремонту автотранспортних засобів та мотоциклів–7,6 млн.дол., транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності – 2,2 млн.дол. США.

Висновки. Таким чином, перспективи подальшого розвитку ЗЕД України пов'язані з проникненням українських товарів та послуг на зовнішній ринок, орієнтація України на експорт з одночасним обмеженням імпорту в країну, створення привабливого інвестиційного іміджу, здійснення контролю надходжень валютних цінностей в Україну, зміцнення партнерських стосунків з країнами ЄС. Тому, подальший розвиток економіки України повинен бути спрямований на підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності, а саме: переорієнтація зовнішньоекономічної діяльності на експортні галузі

національної економіки; підвищення конкурентоздатності продукції вітчизняного виробника і, в першу чергу, це стосується технічно складних товарів; співробітництво з технічно розвинутими країнами, впровадження науково-технічного прогресу в виробництво; фінансування в інтелектуальну власність та інноваційну діяльність.

Анотація. В статті проаналізовано сучасний стан зовнішньоекономічної діяльності України за останні декілька років. Визначено проблеми зовнішньоекономічної діяльності України за останні роки, враховуючи сучасні інтеграційні процеси, що зумовлює актуальність та необхідність даного дослідження.

Ключові слова: євроінтеграція, зовнішньоекономічна діяльність, імпорт, експорт.

Аннотация. В статье проанализировано современное состояние внешнеэкономической деятельности Украины за последние несколько лет. Определены проблемы внешнеэкономической деятельности Украины за последние годы, учитывая современные интеграционные процессы, обуславливает актуальность и необходимость данного исследования.

Ключевые слова: евроинтеграция, внешнеэкономическая деятельность, импорт, экспорт.

Abstract. The article analyzes the current state of Ukraine's foreign economic activity in the last few years. The problems of foreign economic activity of Ukraine in recent years have been determined, taking into account modern integration processes, which determines the urgency and necessity of this research.

Key words: eurointegration, foreign economic activity, import, export.

Список використаних джерел:

1. Вороніна А.В., Ніколаєва К.М. Розвиток зовнішньоекономічної діяльності України / Ніколаєва К.М., Вороніна А.В. // «Молодий вчений». - № 1 (16) , 2015 р. – С.66-69.
2. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підручник для вузів / І.В. Багрова та ін.; за ред. д-ра екон. наук, проф. І.В. Багрової. – К., ЦНЛ, 2004. – 580 с.
3. Сойма С.Ю. Зовнішньоекономічна діяльність регіону в умовах ринкової трансформації: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук: 08.00.05: захищена 25.10.11. – Ужгород, 2011. – 22 с.
4. Державний комітет статистики : [Електронний ресурс] : офіційний сайт. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.
5. Ходорович О.С. Розвиток зовнішньоекономічних операцій та шляхи її удосконалення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/25_WP_2010/Economics/71141.doc.htm